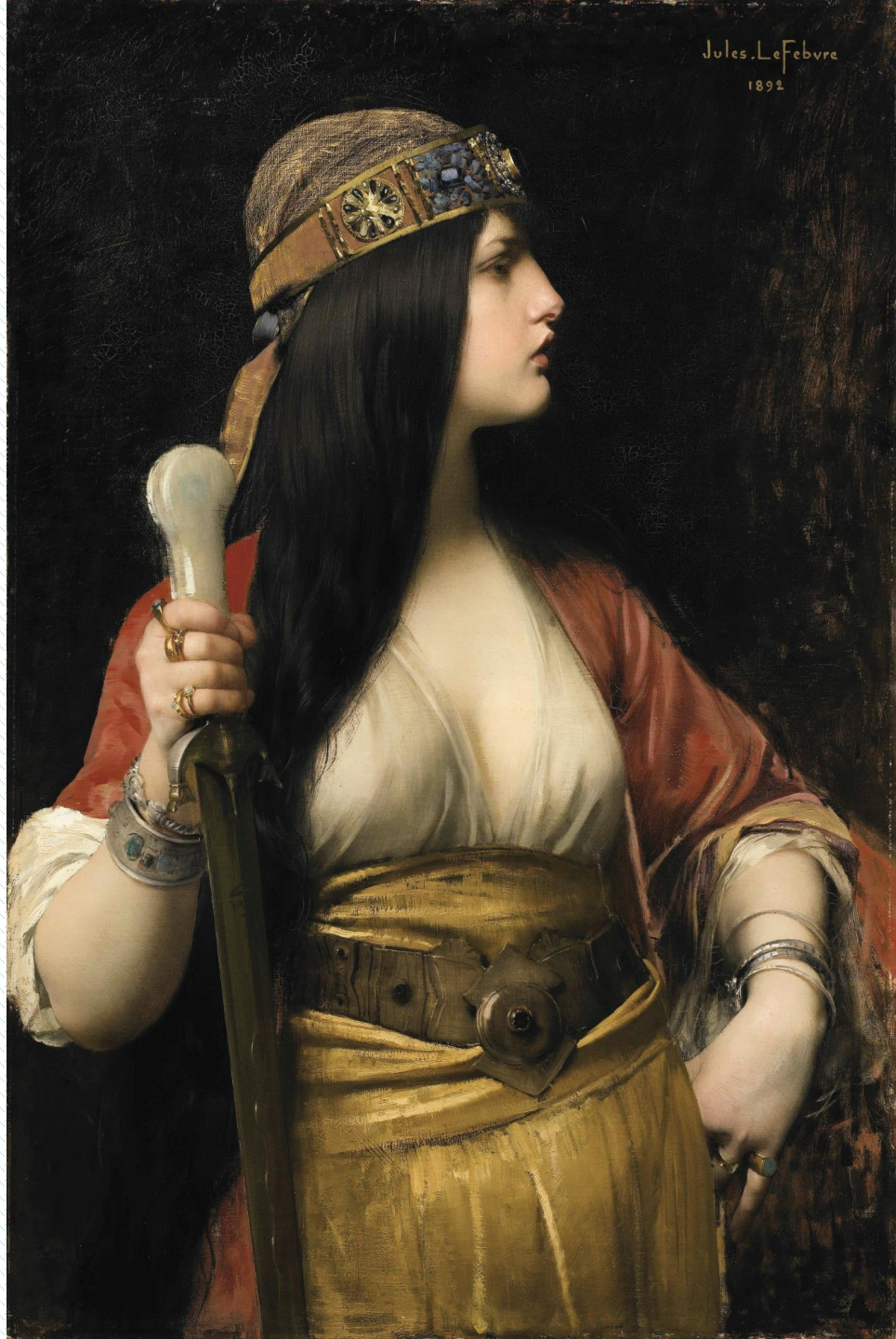

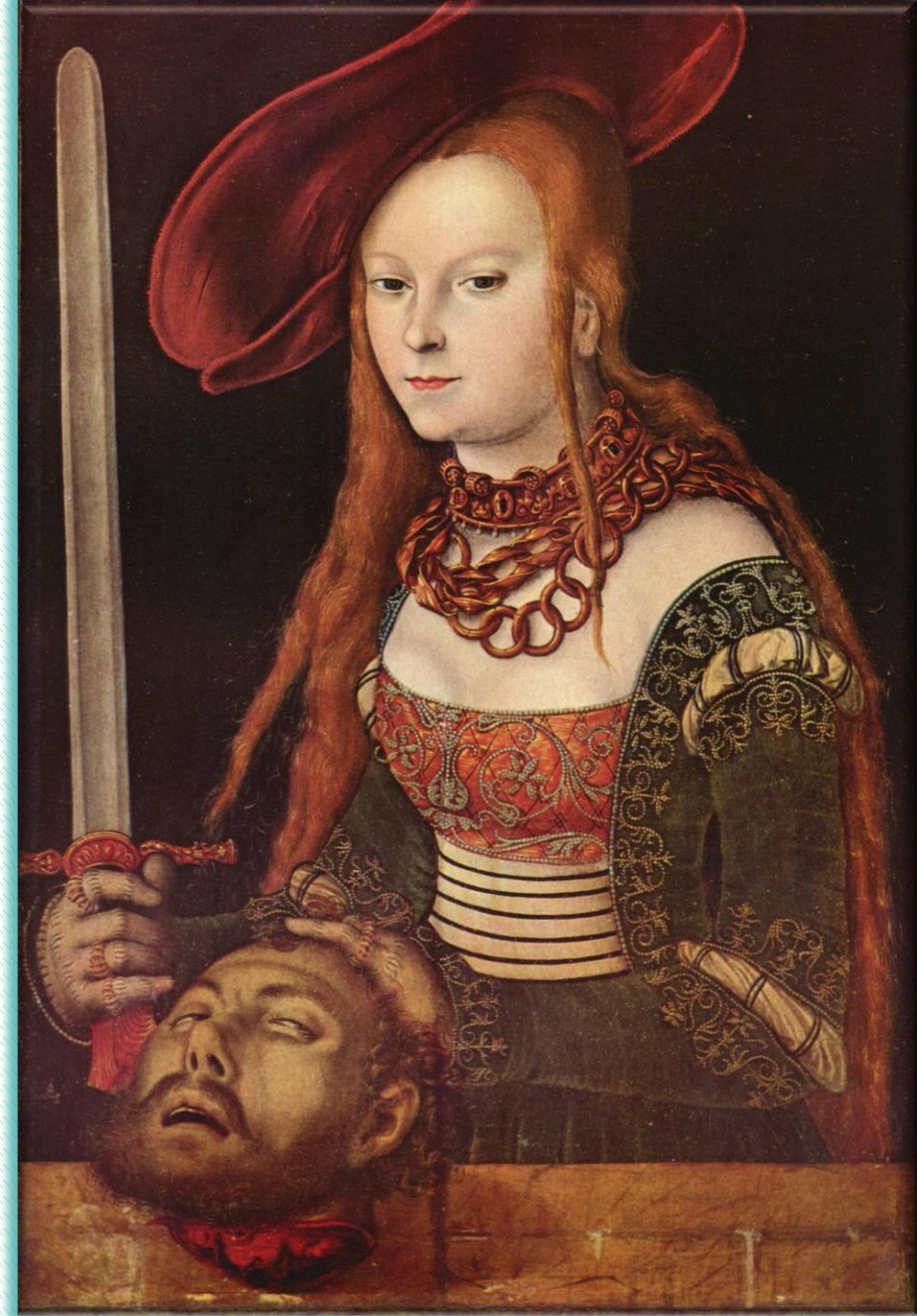
Judyta

Księga Starego Testamentu

- Księga Judyty powstała **w połowie II wieku przed Chrystusem w Palestynie**
- Napisana w języku **hebrajskim lub aramejskim** i przełożona na **grecki** i w tym języku zachowana do naszych czasów
- Uznawana za kanoniczną przez kościoły zachodnie (potwierdzona kanoniczność przez Sobór Trydencki w 1546 roku), odrzucana przez kościoły wschodnie i protestanckie
- **Inspiracja:** zagrożenie dla tożsamości narodu żydowskiego w II wieku przed Chrystusem, gdy Palestyna znalazła się pod kontrolą syryjskich Seleucydów (zbezczeszczenie świątyni, pogańscy bożkowie)
- Księga Judyty **nie jest księgą historyczną** (pomieszane szczegóły, nieidentyfikowane miejsca, pomieszane okresy historyczne)
- 15 rozdziałów, Judyta pojawia się dopiero w ósmym

- Judyta = Żydówka (mieszkanka Judei)
- Córka Merariego z pokolenia Symeona
- Jej imię, jako jedynej kobiety w Biblii, autor wywodzi aż od Jakuba = Izraela.
- Wdowa, jej mąż Manasses zmarł na skutek udaru słonecznego podczas pracy na polu w Betuli, gdzie mieszkali
- *W domu swoim Judyta była wdową przez trzy lata i cztery miesiące. Na dachu swego domu postawiła sobie namiot, nałożyła wór na biodra i nosiła na sobie swoje wdowie szaty. Pościła przez wszystkie dni swojego wdowieństwa, oprócz wigilii przed szabatami i samych szabatów, przededni nowiu i podczas nowiu oraz oprócz uroczystości i radosnych świąt domu izraelskiego. Była piękna i na wejrzenie bardzo miła. Mąż jej Manasses pozostawił jej po sobie złoto, srebro, sługi, służące, bydło i rolę. A ona tym zarządzała. I nie było nikogo, kto by powiedział o niej złe słowo, ponieważ bardzo bała się Boga.*

▪ Sytuacja Izraela, gdy rozpoczyna się Księga Judyty:

- Armia Asyryjska najechała Judeę i cały Bliski Wschód
- Rok 587 p.n.e. – Nabuchodonozor rozkazuje Holofernesowi – naczelnemu dowódcy wojsk zniszczenie wszystkich krajów na zachód od Asyrii:
Wydasz im polecenie, aby przygotowały ziemię i wodę, ponieważ w zapalczywości mojej chcę wyruszyć przeciwko nim i zakryję całą powierzchnię ziemi nogami moich sił zbrojnych, i oddam im ją na łup. (...) Tych zaś, którzy będą się sprzeciwiać, niech twoje oko bezwzględnie skaże na wymordowanie i złupienie na całym twoim obszarze.
- Żydzi nie poddali się ultimatum króla, armia asyryjska najechała Izrael.

- Holofernes uderza na Betulię wywołując przerażenie mieszkańców. Górską twierdza Betulia została oblężona przez wojska Holofernesa. Z czasem w mieście kończyła się woda, a mieszkańcom groziła niechybna śmierć.
- Oblężenie przez 34 dni, zapasy wody wyczerpane, mieszkańcy chcą układać się z Holofernesem, nie mają siły i determinacji, by dalej opierać się wrogowi (rozpacz, przygnębienie, załamanie ducha)
- Starszyzna postawiła Bogu swoje ultimatum. Ma On pięć dni na ocalenie miasta, w przeciwnym razie Izraelici się poddadzą i najprawdopodobniej przyjmą pogańską religię: *A Ozjasz rzekł do nich: «Bądźcie mężni, bracia! Przetrwamy jeszcze pięć dni. W tych dniach Pan i Bóg nasz okaże nam miłosierdzie swoje, On bowiem nie opuści nas do końca. Jeżeli dni owe miną i nie przyjdzie nam pomoc, uczynię stosownie do waszego życzenia».*

Pierwsze wystąpienie Judyty do Ozjasza: *Kim wy właściwie jesteście, żeście wystawiali na próbę w dniu dzisiejszym Boga i postawili siebie ponad Boga między synami ludzkimi? (...) Przenigdy, bracia, nie drażnijcie Pana Boga naszego! Gdyby nawet nie zechciał nam pomóc w tych pięciu dniach, to ma On moc obronić nas w tych dniach, w których zechce, albo zgubić nas na oczach naszych wrogów. Wy zaś nie wymuszajcie zarządzeń od Pana Boga naszego, ponieważ nie można uzyskać nic od Boga pogrózkami jak od człowieka ani Nim rozporządzić jak synem ludzkim. Oczekując od Niego wybawienia, wzywajmy pomocy dla nas od Niego, a On wysłucha naszego głosu, jeżeli Mu się spodoba*

Pieśń Judyty:

*Albowiem nie w ilości jest Twoja siła
ani panowanie Twoje nie zależy od mocnych,
lecz Ty jesteś Bogiem pokornych,
wspomożycielem uciśnionych,
opiekunem słabych,
obrońcą odrzuconych
i wybawcą tych, co utracili nadzieję.*

...

*I spraw, aby cały naród i każde pokolenie poznało i
wiedziało, że Ty jesteś Bogiem, Bogiem wszelkiej
potęgi i mocy, i że nie ma nikogo innego prócz Ciebie,
kto by bronił ludu izraelskiego.*

Judyta zwraca się do Boga. Zdejmuje wór pokutny, namaszcza ciało cennym olejkiem, zakłada radosny strój, który nosiła, gdy żył Manasses, oraz drogocenną biżuterię. Chce oczarować tych, którzy ją zobaczą.

Następnie ze swoją niewolnicą udaje się do obozu wroga. Przekonuje strażników, że przychodzi, by wskazać ich dowódcy drogę do zwycięstwa. Jej intryga jest bardzo złożona: przekazuje Holofernesowi, że jej naród odwrócił się od Bożego Prawa, łamiąc przepisy pokarmowe. Dlatego zostanie ukarani, a „narzędziem” wykonania tej kary będą wojska asyryjskie.

Holofernes zachwycony urodą Judyty chce wydać dla niej ucztę, ale ona odmawia spożywania jego potraw, tylko to, co sama przyniosła:

A ona przebywała trzy dni w obozie i nocą wychodziła do wąwozu koło Betulii i myła się w obrębie obozu przy źródle wody. A gdy potem wracała, modliła się do Pana, Boga Izraela, aby pokierował jej drogą ku wywyższeniu synów swojego ludu. I wróciwszy oczyszczona, pozostawała w namiocie aż do chwili, kiedy wieczorem przynoszono jej własne pożywienie.

- Czwartego dnia Holofernes wydaje ucztę tylko dla swoich sług i chce uwieść Judytę, pije dużo wina, odsyła sługi, zasypia
- Judyta: *...podeszła do słupa nad łóżem przy głowie Holofernesa, zdjęła jego miecz ze słupa, a zbliżywszy się do łóża ujęła go za włosy i rzekła: «Daj mi siłę w tym dniu, Panie, Boże Izraela!» I uderzyła go dwukrotnie z całej siły w kark, i odcięła głowę. Potem zsunęła jego ciało z pościania, zdjęła kotarę ze słupów [namiotu] i w chwilę później wyszła, podając niewolnicy swojej głowę Holofernesa. Ta zaś włożyła ją do swojej torby na żywność i wyszły razem jak zazwyczaj poza teren obozu na modlitwę. I przeszedłszy przez obóz okrążyły wąwóz górski, i wstąpiły na górę Betulii, i tak doszły do jej bram.*

- Owacyjne powitanie Judyty i jej służącej w Betulii
- Judyta pokazuje głowę Holofernesa, a Kapłan Ozajasz: *«Błogosławiona jesteś, córko, przez Boga Najwyższego, spomiędzy wszystkich niewiast na ziemi, i niech będzie błogosławiony Pan Bóg, Stwórca nieba i ziemi, który cię prowadził, abyś odcięła głowę wodza naszych nieprzyjaciół. Twoja ufność nie zatrze się aż na wieki w sercach ludzkich wspominających moc Boga. Niech to sprawi tobie Bóg, abyś była wywyższona na wieki i ubogacona w dobra, bo nie szczędziłaś swego życia, gdy naród nasz był upokorzony, ale przeciwstawiłaś się naszej zagładzie, postępując prawą drogą przed Bogiem naszym».*

- **Hymn Judyty:** Bogu memu chcę zaśpiewać pieśń nową: Panie, jesteś wielki i przestawny, przedziwny w sile swojej i niezwykły. Niech Ci służy wszelkie Twoje stworzenie, bo Ty rzekłeś i stało się. Tyś posłał Twego ducha, a on zbudował wszystko, i nie ma nikogo, kto by się sprzeciwił Twemu głosowi. Góry bowiem poruszają się od podstaw razem z wodami, a skały jak воск się topią przed Tobą, ale dla bojących się Ciebie Ty jesteś łaskawy. Choć za mała jest wszelka ofiara, by wonią przyjemną była dla Ciebie, i za mało wszelkiego tłuszczu na całopalenie dla Ciebie, lecz ten, który boi się Pana, będzie wielki po wszystkie czasy.
- Judyta wszystkie skarby Holofernesa ofiarowała świątyni, ...i zestarzała się bardzo i dożyła w domu męża swego stu pięciu lat. Niewolnicę swoją obdarzyła wolnością. Zmarła w Betulii i pochowano ją w pieczarze grobowej jej męża Manasses. Dom Izraela opłakiwał ją przez siedem dni. Przed śmiercią swoją rozdała cały swój majątek krewnym swego męża Manasses i krewnym ze swojej rodziny. I nie było więcej nikogo, kto by niepokoił synów Izraela ani za życia Judyty, ani też przez długi czas po jej śmierci.

Głowa Holofernesa zatknięta na murach,
popłoch, strach i panika w obozie
najeźdźców, ucieczka i klęska

Cały Izrael przystąpił do walki, zdobyte łupy,
zwycięstwo

Podziękowania dla Judyty: *Arcykapłan Joakim i Rada Starszych Izraela, która mieszka w Jerozolimie, przybyli obejrzeć dobrodziejstwa, które Pan wyświadczył Izraelowi, oraz zobaczyć Judytę i złożyć jej życzenia pokoju. A gdy przyszli do niej, wszyscy jednomyślnie wystawiali ją i mówili: «Tyś wywyższeniem Jeruzalem, tyś chlubą wielką Izraela, tyś wielką dumą naszego narodu. Tyś wszystko to ręką swoją uczyniła, dobrze zasłużyłaś się Izraelowi, i spodobało się to Bogu. Niech cię Pan Wszechmogący błogosławi na wieczne czasy!»*

✓ **Judyta wzywa do bezgranicznego zaufania Bogu i modlitwy oraz przyjęcia Jego woli w cierpieniu.** Bóg kocha człowieka nawet wtedy, gdy dopuszcza w jego życiu trudne doświadczenia. Przełożeni Betulii zamiast wymuszać na Bogu określone działania, powinni z zaufaniem poddać się Jego woli. Co więcej, powinni z wdzięcznością przyjąć obecne doświadczenie.

Człowiek wierzy w Boga, uznaje Jego obecność, ale posiada własną koncepcję szczęścia i swój plan na życie. Zawiera więc z Bogiem „korzystną umowę”

✓ **Judyta jest kobietą odważną. Ufa Bogu, ale również podejmuje działanie umocniona modlitwą.** Posługuje się inteligencją i podstępem oraz kłamstwem, by zwieść wroga. Judytę chwali Pismo święte nie za to, że przed Holofernesem skłamała, lecz za przywiązanie do sprawy ocalenia ludu, dla którego wystawiła się na niebezpieczeństwo.

Judyta – typ Maryi

- W Godzinkach o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny śpiewamy: *O mężna białogłowo, Judyt wojującą, od niewoli okrutnej lud swój ratującą*
- Krucha, lecz mężna Judyta stała się Bożym narzędziem wybawienia. Dlatego, że Judyta zawierzyła Bogu, miała niezłomną wiarę, pokonała wroga narodu wybranego, stąd też jest typem Maryi, która z woli samego Boga, zawierając mu, stała się Matką Syna Bożego, który pokonał szatana. Była gotowa poświęcić swoje życie Bogu. Judycie groziła śmierć ze strony wrogów, Maryi ukamienowanie wskutek oskarżenia o cudzołóstwo. Wiąż z Bogiem dała im nadludzką odwagę. Powiedziały Mu „tak” i konsekwentnie podążały za swoją decyzją. Podejmując współpracę z łaską, były w stanie dokonać dzieł o nieocenionej wartości.
- W Łukaszkowym opisie zwiastowania można dostrzec wiele sformułowań zaczerpniętych z Księgi Judyty, co potwierdza obecność podobieństw zachodzących między Judytą i Maryją

- Zwycięstwo Judyty nad Holofernelem jest figurą zwycięstwa Maryi nad szatanem i wypełnieniem zapowiedzi Boga z Raju: *Wprowadzam nieprzyjaźń między ciebie a niewiastę, pomiędzy potomstwo twoje a potomstwo jej: ono zmiążdży ci głowę, a ty zmiążdżysz mu piętę* (Rdz 3, 15). Ostatecznego zwycięstwa nad wrogiem ludzkości dokona Syn Maryi, Jezus Chrystus, poprzez swoją mękę, śmierć i zmartwychwstanie.
- Bóg czeka na nasze TAK